

Διασυνοριακή οικογενειακή διαμεσολάβηση - Φινλανδία

Στη Φινλανδία εφαρμόζονται τρεις διαφορετικές διαδικασίες οικογενειακής διαμεσολάβησης: 1) η εξωδικαστική διαμεσολάβηση, 2) η δικαστική διαμεσολάβηση ως ανεξάρτητη διαδικασία και 3) η διαμεσολάβηση ως τμήμα της εκτέλεσης απόφασης σχετικά με την επιμέλεια παιδιού ή την προσωπική επικοινωνία με παιδί.

1. Εξωδικαστική διαμεσολάβηση

Σύμφωνα με τον νόμο περί γάμου (234/1929), οι διαφορές και τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο μιας οικογένειας θα πρέπει, καταρχήν, να επιλύονται με διαπραγματεύσεις και συμφωνία μεταξύ των μελών της οικογένειας. Στην περίπτωση που τα μέλη της οικογένειας χρειάζονται εξωτερική βοήθεια για την επίλυση των διαφορών τους, μπορούν να ζητήσουν τη συνδρομή οικογενειακών διαμεσολαβητών, τις υπηρεσίες των οποίων μπορούν να λάβουν μέσω των δημοτικών υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι οικογενειακοί διαμεσολαβητές στους οποίους ανατίθεται το έργο αυτό είναι υπάλληλοι υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης σε αναπτυξιακές και οικογενειακές υποθέσεις ή άλλων κοινωνικών υπηρεσιών. Η οικογενειακή διαμεσολάβηση είναι διαφορετική διαδικασία από τις λοιπές υπηρεσίες κοινωνικής και οικογενειακής συμβουλευτικής υποστήριξης, έχει δε ως στόχο την εξεύρεση λύσεων σε διαφορές μεταξύ των μερών μέσω συζητήσεων και διαπραγματεύσεων. Πέραν των δήμων, υπηρεσίες διαμεσολάβησης παρέχουν επίσης κέντρα οικογενειακής υποστήριξης της εκκλησίας, καθώς και άλλοι οργανισμοί και πρόσωπα που νομιμοποιούνται να παρέχουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης.

Το ειδικότερο καθήκον του διαμεσολαβητή συνίσταται στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών σε περίπτωση διαζυγίου. Ο διαμεσολαβητής βοηθά τους γονείς να επιλύσουν συναινετικά κάθε ζήτημα που αφορά τα παιδιά. Σε αυτό περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η επίτευξη συμφωνίας σχετικά με το αν τα παιδιά θα παραμείνουν υπό την κοινή επιμέλεια αμφότερων των γονέων, σχετικά με το πρόσωπο του γονέα με τον οποίο θα διαμένουν τα παιδιά και τον τρόπο προσωπικής επικοινωνίας τους με τον άλλο γονέα, καθώς και σχετικά με τον τρόπο επιμερισμού μεταξύ των γονέων της υποχρέωσης διατροφής των παιδιών τους. Αν οι γονείς καταλήξουν σε συμφωνία, ο διαμεσολαβητής τους βοηθά να την αποτυπώσουν σε σύμβαση. Για να καταστεί η σύμβαση εκτελεστή, ο διαμεσολαβητής ζητά από τους γονείς να την υποβάλουν προς επικύρωση από λειτουργό υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων. Επικυρωμένη συμφωνία έχει ισχύ αντίστοιχη με αυτήν δικαστικής απόφασης.

Η οικογενειακή διαμεσολάβηση είναι προαιρετική, εμπιστευτική και δωρεάν. Στις υπηρεσίες οικογενειακής διαμεσολάβησης μπορούν να απευθύνονται ολόκληρη η οικογένεια ή οι σύζυγοι, από κοινού ή χωριστά.

2. Δικαστική διαμεσολάβηση

Τα δικαστήρια μπορούν να προβαίνουν σε διαμεσολάβηση σε υποθέσεις που αφορούν την επιμέλεια, την οικία, τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας και την παροχή οικονομικής υποστήριξης αναφορικά με παιδιά (άρθρο 10 του νόμου για τη διαμεσολάβηση σε αστικές υποθέσεις και την επικύρωση συμβιβασμών σε γενικά δικαστήρια, 394/2011). Η διαμεσολάβηση αποτελεί χωριστή διαδικασία από αυτήν της εκδίκασης των διαφορών. Είναι προαιρετική, αλλά απαιτεί τη συναίνεση αμφότερων των γονέων. Είναι ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή από τις δικαστικές διαδικασίες.

Η διαμεσολάβηση κινείται όταν οι διάδικοι ζητήσουν διαμεσολάβηση από δικαστήριο. Επίσης, είναι δυνατόν να παραπεμφθεί υπόθεση σε διαμεσολάβηση μετά την έναρξη της ένδικης διαδικασίας. Η διαμεσολάβηση μπορεί να τερματιστεί σε οποιοδήποτε στάδιο. Ως διαμεσολαβητής ορίζεται δικαστής, επικουρούμενος από ειδικό επιστήμονα, συνήθως ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό. Τα μέρη της διαμεσολάβησης μπορούν να επικουρούνται από δικηγόρο της επιλογής τους ή άλλο παραστάτη. Στο πλαίσιο της δικαστικής διαμεσολάβησης, είναι δυνατή η υποβολή αιτήματος νομικής συνδρομής (ευεργέτημα πενίας), για την κάλυψη της

αμοιβής του παραστάτη από δημόσιους πόρους. Στη δικαστική διαμεσολάβηση πρέπει να προστατεύεται το συμφέρον του παιδιού. Το δικαστήριο, όταν εξετάζει την επικύρωση ή μη ορισμένης συμφωνίας, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον νόμο για την επιμέλεια παιδιών και τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας με παιδιά (361/1983) και τον νόμο για τη διατροφή παιδιών (704/1975). Επικυρωμένη συμφωνία έχει ισχύ αντίστοιχη με αυτήν δικαστικής απόφασης. Στην περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία, το δικαστήριο κλείνει την υπόθεση. Αν η υπόθεση έχει παραπεμφθεί σε διαμεσολάβηση ενώ εκκρεμούσε ένδικη διαδικασία και εφόσον η διαμεσολάβηση αποδειχθεί ανεπιτυχής, η υπόθεση αναπέμπεται στο δικαστήριο.

3. Διαμεσολάβηση ως τμήμα διαδικασίας εκτέλεσης

Η εν λόγω μορφή διαμεσολάβησης εμφανίζεται μόνο όταν ο ένας από τους γονείς έχει κινήσει διαδικασία εκτέλεσης στο περιφερειακό δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει ήδη δικαστική απόφαση, αλλά ο άλλος γονέας δεν έχει συμμορφωθεί προς αυτήν.

Σύμφωνα με τον νόμο για την εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις επιμέλειας παιδιών και δικαιωμάτων προσωπικής επικοινωνίας με παιδιά (619/1996), το δικαστήριο κυρίως ορίζει τον διαμεσολαβητή στις περιπτώσεις όπου έχει ζητηθεί από το δικαστήριο η εκτέλεση απόφασης σχετικά με την επιμέλεια ή τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας. Συνήθως, ως διαμεσολαβητής ορίζεται ψυχολόγος με γνώσεις στον τομέα της παιδοψυχολογίας, κοινωνικός λειτουργός με γνώσεις στον τομέα της προστασίας παιδιών ή λειτουργός υπηρεσίας πρόνοιας ανηλίκων. Σκοπός της διαμεσολάβησης είναι η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των γονέων των παιδιών ή των άλλων εμπλεκόμενων μερών ώστε να διασφαλιστεί η ευημερία των παιδιών. Ο διαμεσολαβητής διοργανώνει συνάντηση μεταξύ των γονέων και συζητά ιδιαίτερα με το παιδί (ή τα παιδιά) για να διαπιστώσει τις επιθυμίες και τις απόψεις τους, εφόσον αυτό είναι δυνατόν ενόψει της ηλικίας και του επιπέδου ανάπτυξης του παιδιού (ή των παιδιών). Ο διαμεσολαβητής συντάσσει έκθεση για τη διαμεσολάβηση, την οποία υποβάλλει στο δικαστήριο. Σε περίπτωση που η διαμεσολάβηση δεν οδηγήσει σε συμφωνία μεταξύ των γονέων, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση βάσει, μεταξύ των άλλων, της έκθεσης του διαμεσολαβητή.

Σχετικά με τους διαμεσολαβητές

Η διοργάνωση της οικογενειακής διαμεσολάβησης αποτελεί αρμοδιότητα των δημοτικών υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας. Για τα στοιχεία επικοινωνίας των δήμων, βλ.: <http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Φινλανδίας εκπαιδεύει δικηγόρους για να αναλαμβάνουν ρόλο διαμεσολαβητή σε διαφορές οικογενειακού δικαίου:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/etsi_asianajaja

Η δικαστική διαμεσολάβηση εμπύπτει στις αρμοδιότητες των περιφερειακών δικαστηρίων. Για τα στοιχεία επικοινωνίας των περιφερειακών δικαστηρίων, βλ. τον δικτυακό τόπο της Υπηρεσίας Διοίκησης των Δικαστηρίων: <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

Σχετικά με τη διαμεσολάβηση

Η διαμεσολάβηση στον δικτυακό τόπο της Υπηρεσίας Διοίκησης των Δικαστηρίων: <http://oikeus.fi/fi/index/esitteet/perheasioidensovittelu.html>

Ενημερωτικό φυλλάδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με τη δικαστική διαμεσολάβηση σε διαφορές επιμέλειας παιδιών:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Το φυλλάδιο στα αγγλικά: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας και Πρόνοιας, Εγχειρίδιο για την προστασία των παιδιών, οικογενειακή διαμεσολάβηση:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelu>

Διαδικασία για τη συναινετική επίλυση διαφορών οικογενειακού δικαίου από τον Δικηγορικό Σύλλογο Φινλανδίας:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/sovintomenettely/sovintomenettely_perheasioissa

Φινλανδικό φόρουμ για τη διαμεσολάβηση:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Εθνική νομοθεσία

Επιμέρους διατάξεις σχετικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση περιλαμβάνονται στους ακόλουθους νόμους:

Τον νόμο περί γάμου (234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=avioliittolaki#O1L5>

Τον νόμο για την επιμέλεια παιδιών και τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας με παιδιά (361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Τον νόμο για την εκτέλεση αποφάσεων σε υποθέσεις επιμέλειας παιδιών και δικαιωμάτων προσωπικής επικοινωνίας με παιδιά (619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

Τον νόμο για τη διαμεσολάβηση σε αστικές υποθέσεις και την επικύρωση συμβιβασμών σε γενικά δικαστήρια (394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/02/2018